MILJØ-
DIREKTORATET

M-268 | 2014

STRATEGI 2015-2020

kunnskapsbasert
framtidsrettet
tydelig

Rent og rikt miljø

Vi er heldige i Norge – vi har mye ren og rik natur. En betydelig innsats er lagt ned de siste 20–30 åra for å ta vare på naturen og hindre forurensning. Vi jobber for å begrense klimaendringene og tilpasse oss et endret klima, vi jobber for å bevare naturens mangfold av planter, dyr og landskap, og for å begrense forurensende utslipp til luft og vann. Disse utfordringene er komplekse, sammensatte og grenseoverskridende og krever innsats i alle ledd, fra internasjonale fora til nasjonalt og lokalt miljøarbeid. Vi jobber iherdig med dette hver dag, på alle disse arenaene.

For å lykkes trengs det et miljødirektorat med faglig integritet og legitimitet, og som samarbeider godt med andre. Det trengs et miljødirektorat som jobber målrettet for et rent og rikt miljø, men som samtidig gjør de avveiningene vi som direktorat er satt til å gjøre. Da blir vi en relevant og tydelig aktør for framtidens miljøløsninger.

Det er storting og regjering som fastsetter ambisjonsnivå og virkemidler i klima- og miljøpolitikken. Som direktorat er vi demokratiets tjener og rådgiver. En strategi for oss kan derfor ikke handle om miljømålene, men om hvordan vi vil forsterke vår innsats for å bidra til å løse framtidens klima- og miljøutfordringer.

Denne strategien er først og fremst et internt dokument og et uttrykk for mine signaler til oss alle for den kommende femårsperioden. Den handler ikke om alt vi gjør, men staker ut kursen på utvalgte områder hvor vi som etat ønsker å strekke oss for å bli enda bedre til å oppfylle samfunnsoppdraget vårt.

Miljødirektoratet ble opprettet 1. juli 2013 ved at tidligere Direktoratet for naturforvaltning og Klima- og forurensningsdirektoratet ble slått sammen. At vi er lokalisert i Trondheim og Oslo, og ved Statens naturoppsyns over 60 lokalkontor, er både en utfordring og en styrke. Det krever gode tekniske hjelpemidler å bli kjent og samarbeide på tvers av tidligere organisasjoner og ulike kontorsteder. Samtidig gir det oss en bredde i perspektiver og erfaringer som vi skal utnytte positivt. Oppgavene vi skal løse forutsetter tverrfaglig kompetanse, og vi er avhengige av godt samspill på tvers i organisasjonen.

Kompetansen og erfaringen til alle ansatte er grunnlaget for alt vi produserer. Sammen skal vi sikte mot visjonen vår, «rent og rikt miljø». Sammen skal vi etterleve verdiene våre slik at alt vi produserer kjennetegnes av å være kunnskapsbasert, framtidsrettet og tydelig. Vår ambisjon er å være den viktigste premissleverandøren for framtidens miljøløsninger.

miljødirektør

Miljøutfordringene

De menneskeskapte klimaendringene, tapet av naturmangfold og spredningen av miljøgifter er de største miljøutfordringene vi står overfor i vår tid.

Klimaendringene er allerede i gang. Klarer vi ikke å snu utviklingen, vil den globale middeltemperaturen kunne øke med mer enn fire grader i dette århundret. Dette vil få alvorlige konsekvenser for natur og samfunn, for helse og matsikkerhet, og det vil drive mennesker på flukt. Det er bred enighet blant verdens ledere om at målet er å begrense oppvarmingen til to grader sammenliknet med førindustrielt nivå. Jo lenger vi venter, jo dyrere blir det, og desto mindre blir handlingsrommet for å gjennomføre nødvendige tiltak. I verste fall blir det umulig.

Vi står både nasjonalt og internasjonalt overfor en grunnleggende omstilling til et lavutslippssamfunn som vil berøre alle sektorer i samfunnet. Selv en økning på to grader vil ha betydelige konsekvenser. Samtidig som vi jobber for å få klimagassutslippene ned, må vi jobbe for å tilpasse oss de endringene vi allerede opplever, og de vi vet kommer.

Jordas naturmangfold er under sterkt press fra menneskelig aktivitet. Globalt forsvinner arter inntil tusen ganger raskere enn normalt. Det er internasjonal enighet om behovet for å stanse tapet av biologisk mangfold. Klimaendringene er en voksende trussel mot naturmangfoldet, men arealendringer er den viktigste årsaken til dagens tap.

Naturen og naturmangfoldet gir oss produkter og tjenester som er avgjørende for velferd og verdiskaping, og en robust natur vil være en buffer mot konsekvensene av klimaendringene. Naturen gir oss også opplevelse, identitet og tilhørighet. Utnyttingen av naturen er nå gått så langt at økosystemenes evne til å levere de tjenestene vi trenger er redusert, og økonomiske og sosiale kostnader vil tilta hvis vi ikke reduserer belastningen.

Miljøgifter transporteres over lange avstander, brytes sakte ned og forblir i miljøet lenge etter at utslippene er stanset. Over tid vil mennesker og dyr samle opp en blanding av miljøgifter i kroppen, hvor de kan føre til uopprettelige skader for helse og miljø. Det er store kunnskapshull om miljøgifter og om den samlede effekten av dem. Det er satt mål om at bruk og utslipp skal ned både nasjonalt og internasjonalt.

Våre barn skal arve kloden etter oss. Det er vårt ansvar å sørge for at den er i minst like god stand som da vi overtok den.

VI SKAL VÆRE DEN BESTE KILDEN TIL MILJØKUNNSKAP

Miljøforvaltningen er basert på vitenskapelig kunnskap. Vi følger med på, påpeker behov for og tar i bruk ny forskning på våre fagfelt. Vi har ansvar for omfattende miljøovervåking og -kartlegging. All den kunnskapen vi innhenter, bearbeider og forvalter, er et viktig underlag for utviklingen av klima- og miljøpolitikken, for andre myndigheter og for allmennhetens rett til miljøinformasjon. Vi og våre nettsteder skal være best på informasjon om og forståelse av klima og miljø.

VI SKAL BLI BEDRE TIL Å

- analysere kunnskap og koble miljøfakta til samfunnsutviklingen
- bruke kunnskap på tvers av fagområder og sette enkelttiltak inn i en større sammenheng, nasjonalt og internasjonalt
- dimensjonere betydningen av fakta
- gjøre miljøkunnskapen lett forståelig, relevant og anvendelig for brukerne

VI SKAL VÆRE EN TYDELIG RÅDGIVER FOR UTVIKLING AV KLIMA- OG MILJØPOLITIKKEN

Gjennom høringer, analyser og forslag til tiltak og virkemidler gir vi faglige råd og innspill til utvikling av klima- og miljøpolitikken før de endelige rammene blir fastsatt. I rådgiverrollen har vi større handlingsrom for å være en pådriver for ytterligere miljøforbedringer. Våre analyser og råd skal utgjøre et solid faglig beslutningsunderlag som lyttes til når valg skal tas.

VI SKAL BLI BEDRE TIL Å

- ha god rollebevissthet om når og hvordan vi best kan gi råd som bidrar til utvikling av klima- og miljøpolitikken
- formidle tydelig hva som er nødvendig for å sikre naturmangfold og oppnå miljøforbedringer
- vise hvilke løsninger som finnes og hvilke konsekvenser ulike veivalg kan ha for miljø og samfunn
- vise fram dilemmaer og hva vi har vektlagt i våre analyser og råd

STRATEGISKE SATSINGSOMRÅDER

VI SKAL VÆRE EN HELHETLIG MYNDIGHETSUTØVER FOR GODE MILJØLØSNINGER

Miljødirektoratet, fylkesmannens miljøvernavdeling og regionale og kommunale forvaltningsledd utøver omfattende myndighet på miljøområdet. Vi følger opp forurensnings-, naturmangfold- og planregelverket. Regelverket gir oss ansvar for å ivareta og fremme viktige miljøhensyn og samtidig gjøre vanskelige skjønnsmessige avveininger mellom til dels motstridende hensyn. Vi skal sikre god veiledning og ryddig myndighetsutøvelse som bidrar til gode miljøløsninger.

VI SKAL BLI BEDRE TIL Å

- veilede den regionale og kommunale miljøforvaltningen og legge til rette for ryddig og ensartet myndighetsutøvelse innen og mellom forvaltningsnivåene
- jobbe for at hensynet til miljø tillegges vesentlig vekt slik at myndighetsutøvelsen bidrar til å stimulere fram ny klima- og miljøteknologi og nye driftsformer som ivaretar naturmangfoldet
- klargjøre hvilke andre samfunnshensyn som kan og skal trekkes inn i avveiningene og vise hvordan ulike hensyn er veiet mot hverandre
- sørge for at alt tilsyn er risikobasert og være strenge på vegne av miljøet i oppfølgingen

VI SKAL VÆRE EN GOD SAMARBEIDSPARTNER SOM GJØR EN FORSKJELL FOR MILJØET

Miljøproblemene går på tvers av alle sektorer og samfunnsområder og må løses gjennom et spekter av virkemidler der Miljødirektoratet ikke kan gjøre jobben alene. De ulike sektorene har medansvar for å bidra til å nå de nasjonale klima- og miljømålene. Vi har omfattende samarbeid med mange sektormyndigheter. Vi skal videreutvikle oss som en aktiv og god samarbeidspartner.

VI SKAL BLI BEDRE TIL Å

- legge til rette for gode arbeidsprosesser når flere sektormyndigheter er involvert
- sørge for dialog basert på gjensidig anerkjennelse av hverandres kompetanse og ansvarsområder
- dele kunnskap og lytte til andre slik at vår miljøkunnskap kommer til nytte og bidrar til at våre samarbeidspartnere tar ansvar for miljøet på sitt område

Miljødirektoratet skal være en veldrevet organisasjon

En veldrevet organisasjon er fundamentet for å møte våre strategiske utfordringer. Samtidig som vi skal løse direktoratets oppgaver, må vi videreutvikle en helhetlig, effektiv og lærende organisasjon med et godt arbeidsmiljø. Dette er grunnlaget for å rekruttere og beholde medarbeidere som med stor faglig integritet og glød, kan jobbe for framtidens miljøløsninger.

Vi skal videreutvikle vår organisasjon til å bli enda mer

HELHETLIG

For å oppnå dette må vi

- sikre felles forvaltnings- og rolleforståelse
- videreutvikle felles arbeidsmåter og kultur
- utvikle en lederkultur som fokuserer på resultater, prioriteringer og godt arbeidsmiljø
- ha ensartede arbeidsrutiner og -prosesser og strømlinjeforme aktiviteter for å bidra til effektivitet og samhørighet
- stimulere til nytenkning og åpne diskusjoner som lar ulike vurderinger brynes mot hverandre for å få gjennomtenkte løsninger
- alltid tale med én stemme utad

EFFEKTIV

For å oppnå dette må vi

- prioritere innsatsen og fordele ressursene etter vesentlighet og risiko
- ha respekt for egen og andres tid når vi organiserer og løser oppgaver
- sikre effektive arbeidsprosesser gjennom klare mandater, tydelig arbeidsdeling og klare tidsfrister som følges opp
- ha IKT-verktøy og fagsystemer som gir brukerne gode digitale tjenester
- bli så gode på bruk av moderne IKT-teknologi og samhandlingsverktøy at avstanden mellom kontorer ikke er til hinder for god kommunikasjon

LÆRENDE

For å oppnå dette må vi

- utvikle rutiner og holdninger som legger til rette for systematisk kunnskapsutvikling på tvers av organisasjonen
- utvikle et helhetlig opplegg for kompetanseutvikling
- bruke evalueringer aktivt for å lære og spre kunnskap
- stimulere ansatte til å ta ansvar for egen utvikling

RAMMENE OG FUNKSJONENE VÅRE

Vi er et statlig forvaltningsorgan underlagt Klima- og miljødepartementet. Vi gjennomfører og gir råd om utvikling av klima- og miljøpolitikken. Vi er faglig uavhengig. Det innebærer at vi opptrer selvstendig i enkeltsaker vi avgjør, når vi formidler kunnskap eller gir råd. Samtidig er vi underlagt politisk styring.

Lovverket, stortingsmeldinger og -proposisjoner, virksomhetsinstruksen og det årlige tildelingsbrevet setter rammer for aktiviteten vår. Her fastsettes hvilke virkemidler vi forvalter, budsjettrammer og retningslinjer for gjennomføring og prioritering av innsatsen.

Innenfor alle miljøutfordringene har vi disse fem funksjonene:

Skaffer og formidler miljøinformasjon
Vi overvåker og kartlegger miljøtilstanden. Vi systematiserer og formidler aktuell og forståelig miljøkunnskap på ulike arenaer og i ulike kanaler, blant annet gjennom naturveiledning til publikum i felt.

Utøver og iverksetter forvaltningsmyndighet
Vi forvalter lover, forskrifter og tilskuddsordninger og fatter vedtak etter disse. Vi legger til rette for gjennomføring av forvaltningstiltak i naturen. Vi fører tilsyn med at krav og regler blir etterlevd.

Styrer og veileder regionalt og kommunalt nivå
Fylkesmannen er vårt ytre apparat som vi styrer og veileder. Vi veileder også om viktige miljøoppgaver som er delegert til ulike regionale og kommunale organer, blant annet kommuner, fylkeskommuner, nasjonalpark- og verneområdestyrer og rovviltnemnder.

Gir faglige råd
Vi lager analyser og gir råd om videreutvikling av miljøpolitiske mål, foreslår tiltak og virkemidler og er en støttespiller for Klima- og miljødepartementet i utviklingen av klima- og miljøpolitikken. Vi samordner arbeidet på miljøområdet på tvers av sektorer og samarbeider med andre myndigheter om integrering av miljøhensyn i deres arbeid, og om analyser og forslag.

Deltar i internasjonalt miljøarbeid
Vi deltar på vegne av Norge i internasjonalt miljøarbeid, blant annet under EØS-avtalen og globale konvensjoner og bidrar til å utvikle felles internasjonalt regelverk. Vi samarbeider bilateralt med miljømyndigheter i andre land og er en partner i overføring av forvaltningskompetanse.

Rent og rikt miljø

Miljødirektoratet
Telefon: 03400/73 58 05 00 | **Faks:** 73 58 05 01
E-post: post@miljodir.no
Nett: www.miljødirektoratet.no
Post: Postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim
Besøksadresse Trondheim: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim
Besøksadresse Oslo: Strømsveien 96, 0602 Oslo

Rent og rikt miljø

Utforming: Guri Jermstad. Trykk: Skipnes. Foto: Thor Nielsen, Marie Lier, Per Jordhøy, visithvaler.no, John Petter Reinertsen, Harald Pettersen (Statoil)